

Investointi syöpästrategiaan säästää euroja ja ihmisiä

Syöpä koskettaa yhä useampaa suomalaista. Ilman määrätietoisia toimia myös syövän aiheuttama taloudellinen taakka kasvaa nopeasti. Kansallisen syöpästrategian ja sen tiekartan suunnitelmallisen toimeenpanon arvioidaan tuovan vähintään noin 298 miljoonan euron kustannussäästöt strategiakauden aikana. Vielä olennaisempia ovat kuitenkin sen pidemmän aikavälin vaikutukset: strategia auttaa parantamaan hoitotuloksia ja yhdenvertaisuutta sekä hillitsemään syövän väistämättä aiheuttamien kustannusten kasvua.

Syöpästrategian toimeenpano on kirjattava tulevaan hallitusohjelmaan ja siihen on varattava **139 miljoonaa euroa seuraavalle viidelle vuodelle.**

- Syöpään sairastuu tulevina vuosina yhä useampi suomalainen, ja yhä useampi myös elää pitkään syövän kanssa tai siitä toipuneena. **Uusien syöpätapausten määrän ennustetaan kasvavan noin 20 prosenttia, lähes 45 000 tapaukseen vuoteen 2035 mennessä. Samalla syöpään sairastuneiden tai siitä selvinneiden määrän arvioidaan nousevan 480 000:een.** Noin joka kolmas syöpään sairastuva on työikäinen.
- Ilman lisätoimia syövän aiheuttama kuorma kasvaa nopeammin kuin terveydenhuoltojärjestelmän kyky vastata siihen. Ilman toimenpiteitä syövän hoidon kustannusten ennakoitaan kasvavan **vuoden 2023 tasosta (1,4 miljardia) jopa 58 % (2,2 miljardiin) vuoteen 2035 mennessä.** Tämä kasvu on huomattavasti muiden sote-menojen kasvua nopeampaa.
- Syövän ehkäisy, diagnostiikka ja hoito eivät toteudu Suomessa yhdenvertaisesti. Tutkimukset osoittavat, että esimerkiksi sosioekonominen tausta ja asuinpaikka vaikuttavat syövän toteamiseen, hoitoon pääsyyn ja hoitotuloksiin. Ilman kansallisesti yhtenäisiä toimintamalleja alueelliset ja väestöryhmien väliset erot uhkaavat edelleen kasvaa.
- Suomi on jäänyt muista Pohjoismaista jälkeen syövän hoitotuloksissa, hoidon kehittämisessä ja kliinisessä tutkimuksessa. Muissa Pohjoismaissa kehitystä ovat jo pitkään ohjanneet kansalliset syöpästrategiat ja -ohjelmat, jotka ovat mahdollistaneet systemaattisen ja pitkäjänteisen työn.

Mitä syöpästrategian toimeenpanolla saadaan aikaan?

Potilaille:

Varhaisempi diagnoosi, oikea-aikainen ja vaikuttavampi hoito sekä parempi ennuste

Varhainen toteaminen parantaa syöpään sairastuneiden ennustetta ja elämänlaatua sekä vähentää raskaiden hoitojen tarvetta. Potilas pääsee oikea-aikaisesti tutkimuksiin ja saa tilanteeseensa parhaiten sopivaa, vaikuttavaa hoitoa yhdenvertaisesti asuinpaikasta tai taustasta riippumatta. Aikaisin havaittuna syöpä on usein hoidettavissa leikkauksella. Kliiniset tutkimukset tuovat myös uusia hoitoja potilaiden saataville.

Terveystenhuollolle:

Selkeät hoitoketjut ja parempi kyky hoitaa kasvavaa potilasmäärää

Yhteiset kansalliset toimintamallit, hoitosuositukset ja hoitoketjut vahvistavat osaamista, työnjakoa ja yhtenäisiä käytäntöjä koko maassa. Hoidon laadun ja vaikuttavuuden seuranta tukee johtamista ja resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista. Näin hoitopolut sujuvoittuvat ja terveydenhuollon kyky vastata kasvavaan hoitotarpeeseen vahvistuu.

Yhteiskunnalle:

Työ- ja toimintakykyä, kustannusten kasvun hillintää ja vahvempaa tutkimusta

Syöpästrategian toimeenpano vahvistaa väestön terveyttä ja terveydenhuollon kestävyttä. Paremmat hoitotulokset tukevat toimintakykyä ja työelämässä jatkamista sekä hillitsevät sairastamisesta ja hoidosta aiheutuvien kustannusten kasvua. Panostukset tutkimukseen ja terveystietojen hyödyntämiseen nopeuttavat uusien hoitojen kehittämistä ja vahvistavat Suomen asemaa kliinisen tutkimuksen ja terveysalan investointien toimintaympäristönä.

Neljä ratkaisua vaikuttavampaan syövän hoitoon

1. Syöpä tunnistetaan nykyistä aikaisemmin ja potilas pääsee viiveettä oikeisiin tutkimuksiin ja hoitoon.

Syöpien varhaista toteamista vahvistetaan koko terveydenhuollossa. Perusterveydenhuollon lääkärikapasiteettia lisätään ja omalääkärimallin käyttöönottoa tuetaan. Samalla määritellään kansallisesti yhtenäiset oire- ja lähetekriteerit, riskiryhmien tunnistaminen sekä tavoitteet tutkimuksiin ja hoitoon pääsulle.

2. Potilaan asuinpaikka ei ratkaise hoidon laatua tai saatavuutta, vaan jokainen saa oikeaa hoitoa oikeaan aikaan.

Luodaan pysyvä kansallinen toimintamalli syöpäkohtaisten hoitosuositusten ja yhtenäisten hoitoketjujen laatimiseen, käyttöönottoon ja seurantaan. Varmistetaan myös uusien syöpälääkkeiden yhtenäinen ja viiveetön arviointi sekä käyttöönotto koko Suomessa. Hyvinvointialueille turvataan riittävät resurssit ja osaaminen sekä edellytykset hyödyntää digitaalisia ratkaisuja ja tekoälyä diagnostiikassa ja hoidossa.

3. Hoidon laatua ja yhdenvertaisuutta johdetaan tiedolla ja resurssit kohdennetaan sinne, missä niillä saadaan parhaat tulokset.

Rakennetaan syöpäkohtaiset kansalliset laaturekisterit ja vahvistetaan syöpätiedon hyödyntämistä. Vertailukelpoinen tieto näyttää, toteutuvatko hoitosuositukset, kuinka nopeasti potilaat pääsevät hoitoon ja millaisia tuloksia hoidolla saavutetaan eri puolilla Suomea. Samalla luodaan toimintamalli, jolla havaittuihin eroihin ja puutteisiin reagoidaan sekä hyvinvointialueilla että kansallisesti.

4. Lääketieteellisen tutkimuksen tulokset saadaan nopeammin potilaiden hyödyksi.

Kliinisen syöpätutkimuksen edellytyksiä vahvistetaan ja alueellisten tutkimusyksiköiden toiminta turvataan riittävillä tutkijalääkäri- ja tutkimushoitajaresursseilla. Perustetaan yksilöllisen syöpälääketieteen TKI-keskus CANFIN. Uudet molekyyli diagnostiikan ja hoidon ratkaisut tuodaan nopeammin osaksi potilaiden hoitoa ja Suomen asema kansainvälisesti kilpailukykyisenä syöpätutkimuksen maana vahvistuu.

Mitä seuraavan hallituksen tulee tehdä?

Syöpästrategian toimeenpanolle varataan 139 miljoonan euron rahoitus vuosille 2027-2031

Syöpästrategian tavoitteet – myös kustannusten kasvun hillintä – edellyttävät riittävää alkuinvestointia. Toimeenpano edellyttää rahoitusta erityisesti:

- syövän varhaisen toteamisen vahvistamiseen
- kansallisten hoitosuosituksen ja hoitoketjujen käyttöönottoon
- laatu- ja vaikuttavuustiedon kehittämiseen
- kliinisen tutkimuksen ja yksilöllisen lääketieteen vahvistamiseen ja koordinaatioon sekä
- uusien hoitojen viiveettömään ja vaikuttavaan käyttöönottoon.

Syöpästrategialla varmistetaan, että strategian toimeenpano etenee valtakunnallisesti ja suunnitelmallisesti.

Syöpästrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kansallista ohjausta ja seuranta. Strategian toteuttaminen perustuu useiden kansallisten toimijoiden yhteistyöhön, minkä vuoksi niiden roolit, vastuut ja yhteistyörakenteet toimeenpanossa tulee määritellä selkeästi. Toimeenpanon onnistuminen edellyttää myös, että keskeisillä toimijoilla – kuten FICANilla, THL:llä, Suomen Syöpärekisterillä, hyvinvointialueilla, yliopistoilla ja järjestöillä – on tehtäviensä edellyttämä mandaatti ja riittävät resurssit.

Syöpästrategian toimeenpanolle on turvattava riittävä rahoitus ja seuranta

Hallitusohjelmaan: Syövän hoitotulosten ja hoidon vaikuttavuuden parantamiseksi hallitus sitoutuu syöpästrategian toimeenpanoon tiekartan mukaisesti. Toimeenpanoon varataan 139 miljoonan euron rahoitus. Rahoitusta kohdennetaan ensisijaisesti toimenpiteisiin, jotka parantavat hoitotuloksia, vahvistavat yhdenvertaisuutta, tukevat terveydenhuollon kestävyyttä ja mahdollistavat tutkimuksen ja uusien hoitojen hyödyntämisen potilaiden hyväksi.

Hallitusohjelmaan: Varmistetaan strategian toimeenpanosta ja seurannasta vastaavien kansallisten toimijoiden selkeät roolit, pysyvät yhteistyörakenteet ja riittävät resurssit.

FICAN, Kansallinen syöpäkeskus, fican.fi

Kansallisen syöpäkeskuksen FICANin tehtävänä on suunnitella ja yhteensovittaa syövän ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon, kuntoutuksen ja tutkimuksen kansallista kehittämistä. FICANin sopijapuolet ovat hyvinvointialueet ja HUS sekä lääketieteelliset yliopistot.

